

Üniversitelerin Şehir Ekonomisine Katkıları: İnönü Üniversitesi Örneği*

M. Ozan SARAY** ve Kübra ÇEKER***

Öz: Bu çalışmanın amacı Malatya İnönü Üniversitesinin şehir ekonomisine katkısını 2015-2016 akademik yılı için hesaplamaktır. Bu bağlamda derlenen veriler, üniversitenin Malatya ekonomisine katkısını belirlemek için 1.529 öğrenci ve 530 personele uygulanan 2.059 adet anket çerçevesinde Huggins & Cooke'un (1997) yöntemleri temelinde analiz edilmiştir. Söz konusu dönem için İnönü Üniversitesinin Malatya ekonomisine doğrudan, dolaylı ve uyarılmış katkıları sırasıyla 171.100.045 TL, 314.706.307 TL ve 288.812.258 TL olarak hesaplanmıştır. Toplamda ise İnönü Üniversitesi kaynaklı Gayrisafi Yerel Hasıla 774.618.610 TL ve Yerel Harcanabilir Gelir ise 468.077.252 TL olarak tespit edilmiştir. 3.480 kişi doğrudan, 5.238 kişi dolaylı ve 4.807 kişi uyarılmış olmak üzere toplam istihdam katkısı ise 13.525 kişi olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci harcamaları, ekonomik katkı, istihdam etkisi, İnönü Üniversitesi.

The Contributions of the Universities to the Economy of the City: Case of Inonu University

Abstract: The aim of this study is to compute the contribution of Malatya Inonu University to the city economy for 2015-2016 academic year. In this context, the data collected to analyse the contribution of the university to the economy of Malatya were computed based on the methods of Huggins & Cooke (1997) within the framework of 2.059 questionnaires applied to 1.529 students and 530 staff. The direct, indirect and induced contributions of Inonu University to Malatya economy were calculated as TL171.100.045, TL314.706.307 and TL288.812.258 respectively for the mentioned period. In total, the Gross Domestic Product originating from Inonu University was determined as TL774.618.610 and the Local Disposable Income as TL468.077.252. 3.480 people directly, 5.238 people indirect and 4.807 persons with induced expenditures and totally 13.525 was determined of the total employment contribution.

Keywords: Student expenditures, economic contribution, employment effect, Inonu University.

* Bu çalışma, İnönü Üniversitesi SBE İktisat Anabilim Dalında 2017 tarihinde yüksek lisans tezi olarak kabul edilen ve Kübra ÇEKER tarafından M. Ozan SARAY danışmanlığında hazırlanan "İnönü Üniversitesinin Malatya Ekonomisine Katkısı" başlıklı çalışmadan türetilmiştir.

** Dr. Öğr. Üyesi, İnönü Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, Merkez Kampüs/Malatya/Türkiye

*** Doktora Öğrencisi, İnönü Üniversitesi SBE, İktisat Anabilim Dalı/Malatya/Türkiye

Makale gönderim tarihi: 06.02.2018

Makale kabul tarihi: 07.06.2018

Giriş

Gelişmiş ya da gelişmekte olan olsun, tüm ülkelerin gereksinim duydukları iş-gücünün nitelik kazanmasında veya niteliğinin arttırılmasında üniversitelerin rolü yadsınamaz. Bu bakımından üniversitelerin temel işlevleri eğitim ve öğretim faaliyeti olagelmıştır. Ancak bu işlevlerin yanı sıra, özellikle son yıllarda, üniversitelerin bölgelerine ekonomik katkıları da araştırılmaya başlanmıştır. Üniversitelerde öğrenim gören öğrenciler ve bunların harcamaları başlı başına önemli bir ekonomi yaratmaktadır. Bununla birlikte istihdam edilen personel ve üniversitelerin doğrudan yaptıkları mal ve hizmet harcamaları da dâhil edildiğinde ekonomik etkinin boyutu büyümektedir. Çarpan etkisiyle beraber de bulundukları şehir ya da bölgelere katkıları giderek katlanmaktadır. Bu bakış açısıyla, üniversiteler önemli bir iktisadi aktör olarak da ifade edilebilirler.

Türkiye’de de son dönemde artmakta olan üniversite ve öğrenim gören öğrencilerin sayıları göz önüne alındığında bu etkileri değerlendirmek daha fazla ön plana çıkmaktadır. Ayrıca Türkiye’nin sanayi ve hizmetler bakımından hâlen gelişme sürecinde olan ve ekonomisinin büyük bir bölümünü tarım sektörünün oluşturduğu şehir veya bölgelerde üniversitelerin ekonomik katkıları daha da önem kazanmaktadır (Çalışkan & Demir, 2013: 358).

Türkiye ve yurt dışındaki üniversitelerin ekonomik katkısını ölçen çok sayıda farklı çalışma yapılmıştır. Yapılan literatür araştırmasına göre Türkiye’nin yirmi beşten fazla il, ilçe ya da bölgesi için üniversitenin yerel ekonomiye katkısının hesaplandığı saptanmıştır. Ancak bu çalışmalar arasında 1976 yılından itibaren eğitim-öğretim faaliyeti yürüten İnönü Üniversitesinin Malatya’ya ekonomik katkısını hesaplayan bir araştırmanın eksik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda çalışmadan beklenen en önemli katkı da üniversitenin Malatya’da yarattığı gelir ve istihdam katkısı nı ortaya koymaktır. Çalışmada, İnönü Üniversitesinin 2015-2016 eğitim-öğretim yılındaki ekonomik katkısı hesaplanmıştır. Söz konusu katkırı hesaplamak için, üniversitenin farklı birimlerinden derlenen veriler ile personel ve öğrencilere uygulanan anket formlarıyla elde edilen verilerden yararlanılmıştır. Ayrıca yerel düzeyde çarpan katsayılarını belirlemeye imkân veren Huggins & Cooke’un (1997) esas aldıkları model ile bu modelin Anadolu Üniversitesine uyarlaması olan Sürmeli vd.’nin (2008) modelleri temel alınmıştır. Çalışmada iki temel soru/hipotez temel alınmıştır. İnönü Üniversitesinin ilgili birim, öğrenci ve personelinin 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Malatya ekonomisine doğrudan, dolaylı ve uyarılmış ekonomik katkısı ne kadardır? İnönü Üniversitesinin 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Malatya ekonomisinde yarattığı istihdam katkısı ne kadardır?

Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünün hemen ardından

konuyla ilgili ulusal ve uluslararası literatür özeti yer almaktadır. Üçüncü bölümde, Malatya ekonomisi ve İnönü Üniversitesi hakkında kısa bir bilgilendirme yapılmıştır. Dördüncü bölümde, hesaplama yöntemi hakkında bilgi verilmiş ve İnönü Üniversitesinin Malatya ekonomisi üzerindeki katkısı hesaplanmıştır. Son bölümde ise, sonuç ve değerlendirmelere yer verilmiştir.

Literatür Özeti

Uluslararası literatürde ve Türkiye örneğinde üniversitelerin bulundukları şehir/bölge ekonomilerine katkılarını inceleyen pek çok farklı çalışma yapılmıştır. Üniversitelerin ekonomiye etkilerini ölçen ilk çalışmalardan bir tanesi ‘ACE Yöntemi’ (*American Council of Education Method*) kullanan Caffrey & Isaacs’in Kaliforniya Eyalet Üniversitesine (ABD) ilişkin 1971 tarihli çalışmalarıdır (Caffrey & Isaacs 1971’den aktaran Garrido-Yserte & Gallo-Rivera, 2010: 44). Bu analizi takip eden bir başka öncü çalışma ise Booth & Jarrett (1976) tarafından yine ABD’de yer alan Rhode Island Üniversitesi için yapılmıştır. 1971-1972 akademik yılı için yapılan çalışmada yazarlar, üniversitenin bölgeye pozitif etkilerinin yanı sıra belediye hizmetlerinde oluşan maliyet (artışları) ve sermaye maliyetleri gibi unsurlar nedeniyle negatif etkilerinin de olabileceğini ortaya koymuşlardır (Booth & Jarrett, 1976: 566, 572-573). ACE Yönteminin dışında, üniversitelerin yerel ekonomiye katkılarına ilişkin girdi-çıktı, *Ryan Short Cut*, Keynesyen yerel çarpan, ‘hesaplanabilir genel denge’ (*computable general equilibrium*) gibi pek çok farklı hesaplama mevcuttur (Garrido-Yserte & Gallo-Rivera, 2010: 44).

Söz konusu bu çalışmaya örnek teşkil eden uluslararası çalışmalardan ilki Lewis (1988) tarafından daha sonra üniversite ismini alacak Wolverhampton Politeknik’in (İngiltere) yerel ekonomiye katkısını hesaplamak için yapılmıştır. 1984-1985 dönemi verilerini kullanan çalışmada Keynesyen Çarpan Modeli esas alınmıştır. Buna göre, öğrenci harcamaları yaklaşık 4 milyon İngiliz Poundu (£) olarak tespit edilmiştir. Çalışmada 1.331 doğrudan, 596 dolaylı ve 169 uyarılmış olmak üzere toplam istihdam katkısı 2.096 kişi olarak saptanmıştır. Burada doğrudan gelir katkısı 12,6 milyon £, dolaylı gelir katkısı 6,9 milyon £ ve uyarılmış gelir katkısı 1,9 milyon £ olmak üzere toplam gelir katkısı 21,4 milyon £ olarak hesaplanmıştır. Basit Keynesyen çarpan ise 1,03 olarak bulunmuştur.

Lewis’in (1988) çalışmasını takip eden bir başka çalışma da Bleaney vd. (1992) tarafından, yine İngiltere’de bulunan Nottingham Üniversitesinde 1988-1989 akademik yılına yönelik yapılmıştır. Çalışmada Keynesyen Çarpan Modeli kullanılmıştır. Öğrenci harcamaları 19,4 milyon £ ve toplam üniversite harcaması 68,1 milyon £ olarak hesaplanmıştır. Yerel gayrisafi hasıla (GSH) çarpanı 1,26 ve yerel harcanabilir gelir çarpanı 1,56 olarak bulunmuştur. Harcamalar temelli olan GSH çarpanı ve harcanabilir gelir çarpanı ise 1,02 ve 0,16’dır. Basit Keynesyen

çarpan 1,06 ve marjinal tüketim eğilimi 0,90 olarak bulunmuştur.

Huggins & Cooke (1997) ise, Cardiff Üniversitesinin (İngiltere) Cardiff ve Güney Doğu Galler'de ekonomi üstündeki etkisini 1994-1995 akademik yılı için araştırmışlardır. Çalışmada Keynesyen Çarpan Modeli kullanılmıştır. Yapılan hesaplama göre toplam öğrenci harcaması yaklaşık 33,8 milyon £, üniversitenin Cardiff'te gayrisafi yerel hasılaya katkısı 97,2 milyon £, yerel harcanabilir gelir katkısı 52,8 milyon £ ve istihdam katkısı ise 3.351 kişidir. Güney Doğu Galler'de ise, hasıla ve gelir katkıları sırasıyla 102,1 milyon £ ve 55,2 milyon £ iken istihdam katkısı 3.406 kişi olarak belirlenmiştir. Yerel GSH çarpanı ise Cardiff için 1,51 ve Güney Doğu Galler için 1,52'dir. Yerel harcanabilir gelir çarpanı ise Cardiff için 1,45 ve yine Güney Doğu Galler bölgesi için 1,46 olarak bulunmuştur. Harcamalar temelli olan GSH çarpanı ve harcanabilir gelir çarpanı ise Cardiff'te 1,13 ve 0,61 iken Güney Doğu Galler'de 1,19 ve 0,64'tür. Marjinal tüketim eğilimi ise 0,90 olarak saptanmıştır.

Sedway Group (2001) ise, Kaliforniya Üniversitesi Berkeley Kampüsünün ekonomik etkisini 1998-1999 akademik yılı için araştırmıştır. 'Impact Analysis for Planning' (IMPLAN) isimli bir Girdi-Çıktı Modeli kullanılan çalışmada öğrenci harcamaları 270,8 milyon ABD Doları (\$) iken 842,5 milyon \$ doğrudan, 567,8 milyon \$ dolaylı ve uyarılmış olmak üzere toplam 1,4 milyar \$'lık ekonomik katkı bu nedenle ortaya çıkmıştır. İstihdam katkısı ise 21.550 doğrudan, 17.528 dolaylı ve uyarılmış olmak üzere toplam 39.078 kişidir. Çarpan ise 1,67 olarak hesaplanmıştır.

İspanya'da yer alan Alcala Üniversitesinin 2005 yılında ekonomik katkısı ise üç farklı şekilde hesaplanmıştır. Girdi-Çıktı Modeli kullanılarak toplam katkı 225,4 milyon Euro (€), toplam katkının gayrisafi yurtiçi hasılaya (GSYİH) oranı %0,17 ve toplam istihdam katkısı 3.640 kişi olarak tespit edilmiştir. Bu model için çarpan 1,84 olarak hesaplanmıştır. İkinci olarak 'Basitleştirilmiş (ACE) Yöntemi' (*Simplified American Council of Education Method*) isimli bir yöntem kullanılarak öğrenci harcamaları 73,3 milyon €, toplam katkı 127,5 milyon €, toplam katkının GSYİH'ye oranı %0,18, toplam istihdam katkısı 6.252 kişi ve çarpan 2,04 olarak belirlenmiştir. Üçüncü olarak ise, Ryan *Short Cut Modeline* göre öğrenci harcamaları 72,8 milyon € olarak saptanmıştır. Toplam katkı 217,2 milyon €, toplam katkının GSYİH'ye oranı %0,16 ve toplam istihdam katkısı 3.839 kişi olarak hesaplanmıştır. Çarpan ise 1,77 olarak belirlenmiştir (Garrido-Yserte & Gallo-Rivera, 2010).

Türkiye kapsamında yapılan çalışmalara bakıldığında Atik'in (1999) çalışması dikkat çekmektedir. Erciyes Üniversitesinde 1997-1998 akademik yılında toplam öğrenci harcaması 7,5 trilyon TL olarak hesaplanmıştır. Doğrudan ve do-

laylı katkıların (gelir ve istihdam) hesaplandığı çalışmada 2.313 kişiye doğrudan istihdam, 2 trilyon TL doğrudan gelir; 5.362 kişiye dolaylı istihdam, 11,7 trilyon TL dolaylı gelir sağlandığı tespit edilmiştir.

Bir başka çalışma ise, Cumhuriyet Üniversitesinin 1998-1999 akademik yılına ilişkin ekonomik katkısına yönelik yapılmıştır (Erkekoğlu, 2000). Çalışmada Atik (1999) ile benzer bir biçimde doğrudan ve dolaylı katkılar (gelir ve istihdam) hesaplanmıştır. Üniversiteye ilişkin verilerin çoğu üniversite birimlerinden elde edilmiştir. Öğrenci harcamalarına yönelik veriler ise, öğrencilere yapılan anket çalışmasıyla tespit edilmiştir. Bu dönemde toplam öğrenci harcaması yaklaşık 7 trilyon TL olarak saptanmıştır. Çalışmada 2.170 kişiye doğrudan istihdam, 4,6 trilyon TL doğrudan gelir; 2.795 kişiye dolaylı istihdam, 10,8 trilyon TL dolaylı gelir sağlandığı belirlenmiştir. Toplamda 4.965 kişiye istihdam ve 15,4 trilyon TL gelir sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Türkiye'deki üniversitelere yönelik yapılan en kapsamlı çalışmalardan bir tanesi de Sürmeli vd. (2008) tarafından, 2007 yılında Anadolu Üniversitesinin kent ekonomisine katkısını hesaplamak için yapılmıştır. Çalışmada Huggins & Cooke'un (1997) temel aldıkları Keynesyen Çarpan Modeli (harcama halkaları), geliştirilerek, kullanılmıştır. Öğrencilerin katkısı 155,8 milyon YTL olarak hesaplanmıştır. Toplam katkı (doğrudan ve dolaylı harcamalar sayesinde) 442,6 milyon YTL, uyarılmış katkı 563,6 milyon YTL ve toplam ekonomik katkı 1 milyar YTL olarak tespit edilmiştir. Çalışmada 4.776 kişi doğrudan ve 2.163 kişi dolaylı olmak üzere toplam 6.939 kişilik istihdam katkısı belirlenmiştir. Yerel GSH çarpanı 5,24; yerel harcanabilir gelir çarpanı 4,15 olarak bulunmuştur.

Şen (2011) ise, İzmir Ekonomi Üniversitesinin 2004 yılı itibarıyla ekonomik etkisini saptamak üzere Huggins & Cooke'un (1997) esas aldıkları Keynesyen Çarpan Modelini (harcama halkaları) kullanmıştır. Çalışmada toplam öğrenci harcaması yaklaşık 19 milyon TL; doğrudan harcamalar 20,2 milyon TL'dir. Gayrisafi yerel hasılaya katkı 56,2 milyon TL; yerel harcanabilir gelir katkısı 33,9 milyon TL olarak bulunmuştur. Yerel GSH çarpanı 3,18 ve yerel harcanabilir gelir çarpanı 3,08 olarak saptanmıştır. Harcamalar temelli olan GSH çarpanı ve harcanabilir gelir çarpanı ise 2,87 ve 1,73'tür. Basit Keynesyen çarpan 1,59 ve marjinal tüketim eğilimi 0,65 olarak bulunmuştur.

Ceyhan & Güney (2011), Bartın Üniversitesinin 2009-2010 akademik yılına ilişkin ekonomik etkisini araştırmışlardır. Burada da Keynesyen Çarpan Modeli Huggins & Cooke (1997) ile benzer bir biçimde 'halkalar' ile kullanılmıştır. Buna göre, öğrenci harcamaları 15,6 milyon TL olarak tespit edilmiştir. 12,5 milyon TL doğrudan gelir katkısı; 16,1 milyon TL dolaylı gelir katkısı saptanmıştır. 329 doğrudan; 457 dolaylı olmak üzere toplam 786 kişi istihdam edildiği

belirlenmiştir. Ek olarak toplam yıllık öğrenci harcamalarının 2020 yılında 163,9 milyon TL; 2030 yılında 176,7 milyon TL olacağı tahmin edilmiştir. Yerel GSH çarpanı ve yerel harcanabilir gelir çarpanı 3,77 ve 3,50 olarak hesaplanmıştır. Marjinal tüketim eğilimi ise 0,53'tür.

Yolcu vd. (2012), Keynesyen Çarpan Modelini kullanarak Kastamonu Üniversitesinin 2010-2011 akademik yılına ilişkin ekonomik etkisini araştırmışlardır. Öğrenci harcamaları 55,8 milyon TL iken 17,7 milyon TL doğrudan ve 82,6 milyon TL dolaylı olmak üzere toplam 100,4 milyon TL'lik ekonomik katkı olduğu saptanmıştır. Doğrudan istihdam katkısı 635 kişi; dolaylı istihdam katkısı ise 1.718 kişidir. Ek olarak uyarılmış istihdam katkısı 5.842 kişi ve oluşan ekonomik değer 281 milyon TL olarak tespit edilmiştir. Keynesyen çarpan ve marjinal tüketim eğilimi 2,8 ve 0,64 olarak bulunmuştur.

Dursun vd. (2017) ise, Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki üniversitelerde (Ordu Üniversitesi, Artvin Çoruh Üniversitesi, Avrasya Üniversitesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Gümüşhane Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Giresun Üniversitesi) öğrenim gören öğrencilerin, 2014 yılı Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) gençlik verileriyle, ekonomik katkısını hesaplamışlardır. Buna göre 2014 yılı ortalama öğrenci geliri 547 TL ve harcama ortalaması 476,5 TL'dir. Bu ortalamalara göre, Doğu Karadeniz Bölgesi'nde söz konusu üniversitelerde öğrenim görenlerin (124.809 kişi) aylık toplam harcamaları 59,5 milyon TL ve yıllık harcamaları (ekonomik katkıları) 475,8 milyon TL olarak hesaplanmıştır. Keynesyen çarpan 3,03 ve marjinal tüketim eğilimi 0,67 olarak bulunmuştur. Buna göre toplam ekonomik katkı 1,4 milyar TL olarak belirlenmiştir.

Aşağıda yer alan Tablo 1'de Türkiye'deki üniversitelerin ekonomik katkılarına ilişkin yapılan çalışmaların özetine yer verilmiştir. Buna göre erişilen çalışmalardan yaklaşık üçte biri ekonomik katkıyı anket ile hesaplamıştır. Diğer bir yaygın yöntem ise ekonometrik tahminlemeye dayanarak Türkiye için Keynesyen çarpan katsayısı elde edilmesi ve katkının bu temelde hesaplanmasıdır. Yine uyarılmış etkilerin analiz dışı bırakılarak başta Atik (1999) olmak üzere doğrudan ve dolaylı katkıların hesaplandığı çalışmalar da Tablo 1'de görülmektedir. Yukarıda yer verilen, Sürmeli vd. (2008), Şen (2011) ve Ceyhan & Güney'in (2011) çalışmalarında ise, bu araştırmada olduğu gibi, gayrisafi yerel hasıla ve yerel harcanabilir gelir çarpanları, Huggins & Cooke (1997) ile benzer şekilde, tahmin edilmiştir.

Tablo 1. Üniversitelerin Ekonomik Katkısı Konusunda
Türkiye’ye İlişkin Çalışmalar

Yazar(lar) ve Yılı	Kapsadığı Dönem	Üniversite ve İl/Bölge/Ülke	Yöntem	Etki
Atik, 1999	(1997-1998)	Erciyes Üniversitesi; Kayseri, Nevşehir ve Yozgat illerindeki fakülte ve Yüksekokullar (YO)	Doğrudan ve dolaylı katkılar (istihdam ve gelir) hesaplanmıştır.	Toplam yıllık öğrenci harcaması 7.542.400.000.000 TL Doğrudan gelir katkısı 2.018.393.245.000 TL Dolaylı gelir katkısı 11.688.293.614.000 TL Doğrudan istihdam katkısı 2.313 kişi Dolaylı istihdam katkısı 5.362 kişi
Erkekoğlu, 2000	(1998-1999)	Cumhuriyet Üniversitesi/ Sivas	Doğrudan ve dolaylı katkılar (istihdam ve gelir) hesaplanmıştır.	Toplam öğrenci harcaması 6.974.417.687.010 TL Toplam gelir katkısı 15.411.245.859.510 TL Toplam istihdam katkısı 4.965 kişi Üniversitenin Türkiye Gayrisafi Millî Hasıla içindeki payı %0,03; Türkiye istihdamı içindeki payı %0,02; Sivas ilinin GSYİH’si içindeki payı %41 ve toplam istihdam payı %1,6
Bilginioğlu vd., 2002	(2000-2001)	Erciyes Üniversitesi/Kayseri	Doğrudan ve dolaylı katkılar (istihdam ve gelir) hesaplanmıştır.	Doğrudan gelir katkısı 9.699.059.562.000 TL Doğrudan istihdam katkısı 2.696 kişi Öğrenci harcamaları sayesinde dolaylı gelir katkısı 32.050.325.000.000 TL; dolaylı istihdam katkısı 3.314 kişi Bütçe harcamaları dolayısıyla dolaylı gelir katkısı 3.745.977.260.000 TL; dolaylı istihdam katkısı 387 kişi Döner sermaye, üniversite vakfı ve araştırma fonu harcamaları dolayısıyla dolaylı gelir katkısı 6.835.323.600.000 TL; dolaylı istihdam katkısı 707 kişi
Ergün, 2003	(2003)	Afyon Kocatepe Üniversitesi Bolvadin Meslek Yüksekokulu (MYO)	Anket ile harcamalar hesaplanmıştır.	Toplam yıllık öğrenci harcaması yaklaşık 3,3 trilyon TL Toplam ekonomik katkı (personel giderleriyle) 3,8 trilyon TL
Tuğcu, 2004	(2002-2003)	Erciyes Üniversitesi/Nevşehir Kampüsü	Keynesyen Çarpan Modeli	Toplam öğrenci harcaması 3.324.720.000.000 TL Toplam gelir katkısı 4.533.793.708.000 TL Toplam istihdam katkısı 278 kişi Uyarılmış gelir katkısı 13.646.000.000.000 TL

Tugay & Başgöl, 2005	(2004-2005)	Süleyman Demirel Üniversitesi; Burdur MYO, Burdur Sağlık YO, Burdur Eğitim Fakültesi ve Akdeniz Üniversitesi Veteriner Fakültesi/Burdur	Doğrudan ve dolaylı gelir katkısı hesaplanmıştır.	Doğrudan gelir katkısı 3.480.481 YTL Dolaylı gelir katkısı (öğrenci harcamalarıyla) 14.429.592 YTL Toplam gelir katkısı 17.910.073 YTL
Tarı vd., 2006	(2004)	Kocaeli Üniversitesi	Engel fonksiyonları tahmin edilmiştir.	Toplam aylık öğrenci harcaması yaklaşık 12 trilyon dokuz yüz otuz dört milyar TL
Sürmeli vd., 2008	(2007)	Anadolu Üniversitesi/Eskişehir	Huggins ve Cooke'un (1997) esas aldıkları Keynesyen Çarpan Modeli (harcama halkaları)	Toplam öğrenci katkısı 155.760.269 YTL Toplam ekonomik katkı 1.006.239.549 YTL Toplam istihdam katkısı 6.939 kişi
Kaşı & Serel, 2008	(2006-2007)	Balıkesir Üniversitesi Gönen MYO	Anket ile harcamalar hesaplanmıştır.	Toplam öğrenci harcaması 3.622.950 YTL
Görkemli, 2009	(2002-2003)	Selçuk Üniversitesi/Konya	Keynesyen Çarpan Modeli	Toplam öğrenci harcaması 182.964.387 YTL Toplam gelir katkısı 278.623.355 YTL Toplam istihdam katkısı 13.702 kişi Uyarılmış gelir katkısı 852.587.466 YTL Uyarılmış istihdam katkısı 34.085 kişi
Dalğar vd., 2009	(2008-2009)	Bucak Zeliha Tolunay Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik YO, Bucak Emin Gülmez Teknik Bilimler MYO ve Bucak Hikmet Tolunay MYO/Burdur	Keynesyen Çarpan Modeli	Toplam yıllık öğrenci harcaması 14.678.048 TL Toplam bütçe harcaması 2.339.437 TL Toplam ekonomik katkı 45.266.510 TL
Akçakanat vd., 2010	(2003, 2005, 2007 ve 2009)	Süleyman Demirel Üniversitesi/Isparta	Anket ile harcamalar hesaplanmıştır.	2003 yılı öğrenci harcaması yaklaşık 30,70 milyon TL 2005 yılı öğrenci harcaması yaklaşık 52,28 milyon TL 2007 yılı öğrenci harcaması yaklaşık 77,88 milyon TL 2009 yılı öğrenci harcaması yaklaşık 81,59 milyon TL
Yıldız, 2010	(2008-2009)	Kırklareli Üniversitesi Babaeski MYO	Anket ile harcamalar hesaplanmıştır.	Toplam aylık öğrenci harcaması 221.000 TL
Çalışkan, 2010	(2008-2009)	Uşak Üniversitesi	Anket ile harcamalar hesaplanmıştır.	Toplam yıllık öğrenci harcaması 50 milyon TL'den fazla

Yıldız & Talih, 2011	(2009-2010)	Kırklareli Üniversitesi Babaeski MYO	Anket ile harcamalar hesaplanmıştır.	Toplam yıllık öğrenci harcaması yaklaşık 2.247.460 TL Yıllık cari harcamalar 68.500 TL
Şen, 2011	(2004)	İzmir Ekonomi Üniversitesi	Huggins ve Cooke'un (1997) esas aldıkları Keynesyen Çarpan Modeli (harcama halkaları)	Toplam öğrenci harcaması yaklaşık 19.035.720 TL Gayrisafi yerel hasılaya katkı 56.153.000 TL Yerel harcanabilir gelir katkısı 33.939.000 TL
Yaylalı vd., 2011	(2009)	Selçuk Üniversitesi Seydişehir MYO/Konya	Anket ile harcamalar hesaplanmıştır.	Toplam aylık öğrenci harcaması yaklaşık 467.000 TL
Ceyhan & Güney, 2011	(2009-2010)	Bartın Üniversitesi	Huggins ve Cooke'un (1997) esas aldıkları Keynesyen Çarpan Modeli (harcama halkaları)	Toplam yıllık öğrenci harcaması 15.576.912 TL Doğrudan gelir katkısı 12.485.913 TL Dolaylı gelir katkısı 16.138.964 TL Toplam istihdam katkısı 786 kişi
Selçuk & Başar, 2012	(2011-2012)	Kafkas Üniversitesi/Kars	Keynesyen Çarpan Modeli	Toplam yıllık öğrenci harcaması 54.963.000 TL Toplam ekonomik katkı 274.815.000 TL
Yolcu vd., 2012	(2010-2011)	Kastamonu Üniversitesi	Keynesyen Çarpan Modeli	Toplam yıllık öğrenci harcaması 55.788.320 TL Toplam gelir katkısı 100.374.171 TL Üniversitenin oluşturduğu ekonomik değer 281.047.678 TL Doğrudan istihdam katkısı 635 kişi Dolaylı istihdam katkısı 1.718 kişi Uyarılmış istihdam katkısı 5.842 kişi
Selçuk, 2012	(2012)	Atatürk Üniversitesi/Erzurum	Anket ile harcamalar hesaplanmıştır.	Toplam yıllık öğrenci harcaması 186.319.889 TL
Çalışkan & Demir, 2013	(2012-2013)	Celal Bayar Üniversitesi Köprübaşı MYO/Manisa	Anket ile harcamalar hesaplanmıştır.	Toplam aylık öğrenci harcaması yaklaşık 223.289 TL
Sönmez & Başkaya, 2013	(2012-2013)	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Anket ile harcamalar hesaplanmıştır.	Aylık ortalama öğrenci harcaması 2.787.680 TL Aylık ekonomik katkı (personel tarafından yapılan harcamalarla) yaklaşık 4 milyon TL
Yayar & Demir, 2013	(2011-2012)	Gaziosmanpaşa Üniversitesi/Tokat	Anket ile harcamalar hesaplanmıştır.	Toplam öğrenci katkısı 112.422.346,70 TL Toplam ekonomik katkı yaklaşık 252.320.376 TL
Tösten vd., 2013	(2012-2013)	Dicle Üniversitesi/Diyarbakır	Anket ile harcamalar hesaplanmıştır.	Toplam yıllık öğrenci harcaması 132.000.000 TL
Demireli & Taşkın, 2013	(2012-2013)	Dumlupınar Üniversitesi/Kütahya	Anket ile harcamalar hesaplanmıştır.	Toplam aylık öğrenci harcaması 15.072.750 TL

Çayın & Yapraklı, 2014	(2012-2013)	Batman Üniversitesi	Keynesyen Çarpan Modeli	Toplam yıllık öğrenci harcaması 18.510.379 TL Doğrudan gelir katkısı 17.698.956 TL Dolaylı gelir katkısı 44.875.999 TL Doğrudan istihdam katkısı 685 kişi Dolaylı istihdam katkısı 714 kişi Kısa dönemli uyarılmış gelir katkısı 143.546.947 TL Uzun dönemli uyarılmış gelir katkısı 208.472.325 TL Kısa dönemli uyarılmış istihdam katkısı 2.287 kişi Uzun dönemli uyarılmış istihdam katkısı 3.321 kişi
Korkmaz, 2015	(2012-2013)	Bayburt Üniversitesi	Anket ile harcamalar hesaplanmıştır.	Toplam yıllık öğrenci harcaması yaklaşık 16.582.992,48 TL
Büyükoğlu vd., 2015	(2013)	Konya KTO Karatay Üniversitesi	Anket ile harcamalar hesaplanmıştır.	Toplam öğrenci harcaması yaklaşık 3,48 milyon TL
Binici & Koyuncu, 2015	(2012-2013)	Bitlis Eren Üniversitesi	Keynesyen Çarpan Modeli	Toplam öğrenci harcaması 17.238.840 TL Toplam uyarılmış katkı 74.816.565 TL
Dursun vd., 2017	(2014)	Ordu Üniversitesi, Artvin Çoruh Üniversitesi, Avrasya Üniversitesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Gümüşhane Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Giresun Üniversitesi/Doğu Karadeniz Bölgesi	Keynesyen Çarpan Modeli	Toplam öğrenci harcaması 475,8 milyon TL Toplam ekonomik katkı 1,4 milyar TL

Kaynak: Yazarlar tarafından derlenmiştir.

Malatya Ekonomisi ve İnönü Üniversitesinin Genel Durumu

Malatya, Türkiye'nin nüfus bakımından 27. en kalabalık şehri (TÜİK, 2017), gelişmişlik bakımından ise Kalkınma Bakanlığı 2011 verilerine dayanan 'İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması'na (T.C. Kalkınma Bakanlığı, 2013) göre 81 il içerisinde 42. sıradadır. 1975 yılında kurulan İnönü Üniversitesi ise şehrin tek yükseköğretim kurumudur.

Malatya Ekonomisinin Genel Durumu

TÜİK, Düzey 2 verilerine göre Malatya'nın İstatistiki Bölgesi TRB1 olarak ifade edilmektedir. TRB1 bölgesi Malatya dışında Elâzığ, Bingöl ve Tunceli illerinden oluşmaktadır. Tablo 2'de TRB1 ve Türkiye için bölgesel hesaplar yer almaktadır.

Tablo 2. TRB1 ve Türkiye için Bölgesel Hesaplar (2011 Yılı)

Göstergeler		TRB1	Türkiye
Bölgesel GSKD, Temel Fiyatlarla	2. (Bin TL) ve 1. (Tarım) ve 1. (Cari Fiyatlarla)	2.249.881	103.635.252
	2. (Bin TL) ve 2. (Sanayi) ve 1. (Cari Fiyatlarla)	3.657.101	316.326.396
	2. (Bin TL) ve 3. (Hizmetler) ve 1. (Cari Fiyatlarla)	10.141.008	730.491.491
	2. (Bin TL) ve GSKD ve 1. (Cari Fiyatlarla)	16.047.989	1.150.453.139
Kişi Başına GSKD	1. (TL) ve 1. (Cari Fiyatlarla)	9.759	15.500
	4. (\$) ve 1. (Cari Fiyatlarla)	5.820	9.244
Kişi Başına GSKD Sırası	1. (TL) ve 1. (Cari Fiyatlarla)	21	
	4. (\$) ve 1. (Cari Fiyatlarla)	21	
SGBGSKDS	1. (Cari Fiyatlarla)	20	
Sektörlere Göre Bölgesel Paylar, Değer	1. (Tarım) ve 1. (Cari Fiyatlarla)	2,2	100
	2. (Sanayi) ve 1. (Cari Fiyatlarla)	1,2	100
	3. (Hizmetler) ve 1. (Cari Fiyatlarla)	1,4	100
	GSKD ve 1. (Cari Fiyatlarla)	1,4	100
Sektörlerin GSKD İçindeki Payı	1. (Tarım) ve 1. (Cari Fiyatlarla)	14	9
	2. (Sanayi) ve 1. (Cari Fiyatlarla)	22,8	27,5
	3. (Hizmetler) ve 1. (Cari Fiyatlarla)	63,2	63,5
	GSKD ve 1. (Cari Fiyatlarla)	100	100

Not: GSKD: Gayrisafi Katma Değer; SGBGSKDS: Sektörlere Göre Bölgesel Gayrisafi Katma Değer Sıra.

Kaynak: TÜİK, 2011.

Tablo 2’de yer verilen 2011 yılı bölgesel hesaplar sonuçlarına göre, Türkiye’de Gayrisafi Katma Değer (GSKD) içerisinde hizmetler sektörü 730.491.491.000 TL ile en yüksek paya sahiptir. TRB1 bölgesinde de hizmetler sektörü 10.141.008.000 TL ile birinci sırada yer almaktadır. Türkiye ve TRB1’de hizmetler sektörünün payı sırasıyla %63,5 ve %63,2’dir. Türkiye genelinde sanayi sektörü %27,5 ile ikinci; tarım sektörü %9’luk pay ile üçüncü sıradadır. TRB1 için ise sanayinin payı %22,8 iken tarımın payı %14’tür. Tablo 2’de yer verilen bir başka veri kişi başı GSKD’ye ilişkindir. Türkiye ve TRB1’de kişi başına GSKD sırasıyla 15.500 TL ve 9.759 TL’dir. Tablo 3’te Malatya ve Türkiye için ithalat-ihracat göstergeleri yer almaktadır.

Tablo 3. Malatya ve Türkiye’nin İthalat-İhracat Göstergeleri (2015 Yılı)

Göstergeler	Malatya	Türkiye
İthalat (\$)	69.886.147	207.234.358.616
İhracat (\$)	250.865.480	143.838.871.428

Kaynak: TÜİK, 2018a, 2018b ve 2018c.

Tablo 3’ten de görüldüğü üzere 2015 yılında Türkiye 207.234.358.616

\$ ithalat; 143.838.871.428 \$ ihracat gerçekleştirmiştir. Malatya’da ithalat 69.886.147 \$; ihracat 250.865.480 \$ olmuştur. Dolayısıyla Malatya’nın ithalatının Türkiye’nin toplam ithalatına oranı %0,03 iken ihracatın toplam ihracata oranı ise %0,17’dir. Bu sonuçlara göre, Türkiye genelinde dış ticaret açığı verilirken Malatya’da yaklaşık 180.979.333 \$’lık **dış ticaret fazlası vardır.**

Tablo 4. TRB1 ve Türkiye için İşgücü Göstergeleri (2015 Yılı)

Göstergeler		TRB1	Türkiye
İşgücü (Bin)	1. (15+) ve 1. (Erkek)	427	20.453
	1. (15+) ve 2. (Kadın)	179	9.225
İşgücüne Dâhil Olmayanlar (Bin)	1. (15+) ve 1. (Erkek)	198	8.120
	1. (15+) ve 2. (Kadın)	452	20.056
İşgücüne Katılma Oranı (%)	1. (15+) ve 1. (Erkek)	68,3	71,6
	1. (15+) ve 2. (Kadın)	28,3	31,5
İşsiz (Bin)	1. (15+) ve 1. (Erkek)	32	1.891
	1. (15+) ve 2. (Kadın)	16	1.167
İşsizlik Oranı (%)	1. (15+) ve 1. (Erkek)	7,6	9,2
	1. (15+) ve 2. (Kadın)	8,9	12,6
İstihdam Oranı (%)	1. (15+) ve 1. (Erkek)	63,1	65
	1. (15+) ve 2. (Kadın)	25,8	27,5
İstihdam (Bin)	1. (15+) ve 1. (Erkek) ve 1. (Tarım)	83	2.956
	1. (15+) ve 1. (Erkek) ve 2. (Sanayi)	90	5.944
	1. (15+) ve 1. (Erkek) ve 4. (Hizmet)	222	9.662
	1. (15+) ve 2. (Kadın) ve 1. (Tarım)	80	2.527
	1. (15+) ve 2. (Kadın) ve 2. (Sanayi)	11	1.302
	1. (15+) ve 2. (Kadın) ve 4. (Hizmet)	72	4.230

Kaynak: TÜİK, 2015a.

TRB1 bölgesi ve Türkiye için işgücü göstergeleri Tablo 4’te derlenmiştir. Tablo 4’te görüldüğü gibi, 2015 yılında Türkiye genelinde işsizlik oranı erkeklerde %9,2 iken kadınlarda %12,6’dır. TRB1 bölgesinde ise işsizlik oranı erkeklerde %7,6 ve kadınlarda %8,9’dur. Türkiye genelinde istihdam oranı erkeklerde %65 iken kadınlarda %27,5 olarak gerçekleşmiştir. TRB1 bölgesinde ise sırasıyla %63,1 ve %25,8’dir. Türkiye genelinde yoğun olan iktisadi faaliyet kolu hem erkek hem de kadın nüfus için hizmet sektörüdür. TRB1 bölgesinde erkeklerin istihdamı 222.000 kişi ile hizmet sektöründe yoğunken kadınlarda istihdam 80.000 kişi ile tarım sektöründe ağırlık göstermektedir.

İnönü Üniversitesinin Genel Durumu

İnönü Üniversitesi, 1975 yılında 1872 sayılı ‘İnönü Üniversitesi Kanunu’ ile kurulan ve 1976-1977 akademik yılından itibaren hizmet veren bir kurumdur (İnönü Üniversitesi, 2016: 9). İnönü Üniversitesinde; 14 Fakülte, 5 Enstitü, 4 YO (1’i devlet konservatuarı), 12 MYO, 1 Teknokent ve Turgut Özal Tıp Merkezi dâhil olmak üzere 23 Araştırma ve Uygulama Merkezi mevcuttur (İnönü Üniversitesi, 2017: 13).

Tablo 5. İnönü Üniversitesi Öğrenci Sayısı (2016 Yılı)

Akademik Birimler	Öğrenci Sayısı	Oran (%)
Fakülteler	23.084	64,1
YO’lar	1.166	3,2
MYO’lar	8.592	23,8
Enstitüler	3.213	8,9
Toplam	36.055	100

Kaynak: İnönü Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı (2016) verileri ile yazarlar tarafından derlenmiştir.

Tablo 5’e göre İnönü Üniversitesinde 2016 yılı itibarıyla kayıtlı öğrenci sayısı 36.055 kişidir. Bu öğrencilerin %64,1’i fakültelerde, %23,8’i MYO’larda ve %3,2’si ise YO’larda eğitim görmektedir. Lisansüstü eğitim görenlerin sayısı 3.213 iken toplama oranları %8,9’dur.

2016 yılı itibarıyla İnönü Üniversitesinde 1.595 akademik ve 1.885 idari olarak toplam 3.480 kişi istihdam edilmektedir. Bu rakam ise, İnönü Üniversitesinin doğrudan istihdam katkısını oluşturmaktadır (İnönü Üniversitesi Personel Daire Başkanlığı, 2016).

Üniversitenin Yerel Ekonomiye Katkısı

Hesaplama Yöntemi

Çalışmanın amacı İnönü Üniversitesinin doğrudan, dolaylı ve uyarılmış ekonomik katkısını hesaplamaktır. Bu kapsamda gayrisafi yerel hasıla ve yerel harcanabilir gelir çarpanları tahmin edilirken Huggins & Cooke’un (1997) Cardiff Üniversitesinin ekonomik katkısını hesaplamak üzere temel aldıkları modelden yararlanılabilir. Buna göre E ‘harcama tabanı’ eşitlik (1)’de tanımlanmaktadır (Huggins & Cooke, 1997: 329).

$$E=L+G \quad (1)$$

L ‘üniversitenin personel giderleri’, G ise ‘üniversitenin mal ve hizmet giderleri toplamı’ olarak tanımlanmaktadır. E belirlendikten sonra Y_1 ‘1. halka gayrisafi yerel hasıla’ eşitlik (2)’deki formül ile hesaplanmaktadır (Huggins & Cooke, 1997: 329).

$$Y_1 = L + A + hG \quad (2)$$

Eşitliklerde, A ‘üniversite personelinin üniversite dışı ek geliri’, h ise ‘üniversitenin mal ve hizmet alımı harcamalarının yerel tedarikçilerden karşılanma oranı’ olarak kullanılmaktadır. Y_1 hesaplandıktan sonra D_1 ‘1. halka yerel harcanabilir gelir’ eşitlik (3) ile hesaplanmaktadır (Huggins & Cooke, 1997: 329).

$$D_1 = (1-t)(Y_1 - hiG) \quad (3)$$

Burada, t ‘doğrudan vergi oranı’ iken i ‘dolaylı vergi oranı’dır. Y_2 ‘2. halka gayrisafi yerel hasıla’ ise eşitlik (4)’teki formül aracılığıyla hesaplanmaktadır (Huggins & Cooke, 1997: 329).

$$Y_2 = vZ + wcD_1 \quad (4)$$

v ‘üniversite öğrencilerinin yörede yaptıkları mal ve hizmet harcamalarının oranı’, Z ‘üniversite öğrencilerinin toplam harcamaları’, w ‘üniversite personelinin yörede yaptıkları mal ve hizmet harcamalarının oranı’ ve c ‘marjinal tüketim eğilimi’ olarak tanımlanmaktadır. Y_2 ’nin tespitinin ardından D_2 ‘2. halka yerel harcanabilir gelir’ eşitlik (5)’teki gibi hesaplanmaktadır (Huggins & Cooke, 1997: 329).

$$D_2 = (1-t)(1-i)Y_2 \quad (5)$$

Y_3 ‘3. halka gayrisafi yerel hasıla’ ise eşitlik (6) ile hesaplanmaktadır (Huggins & Cooke, 1997: 331).

$$Y_3 = wcD_2 \quad (6)$$

Y_3 ’ün tespitinden sonra D_3 ‘3. halka yerel harcanabilir gelir’ eşitlik (7)’teki gibi hesaplanmaktadır (Huggins & Cooke, 1997: 331).

$$D_3 = (1-t)(1-i)Y_3 \quad (7)$$

Bu adım itibariyle ilerleyen halkalarda gayrisafi yerel hasıla ve yerel harcanabilir gelir aynı şekilde hesaplanacaktır. Gayrisafi yerel hasıla çarpanı eşitlik (8) ile hesaplanmaktadır (Huggins & Cooke, 1997: 329).

$$\begin{aligned} Y_f/Y_1 &= (Y_1 + Y_2 + Y_3 + \dots) / Y_1 \\ &= 1 + (1 + wc(1-t)(1-i) + \dots) Y_2/Y_1 \\ &= 1 + Y_2/[1 - wc(1-t)(1-i)]Y_1 \end{aligned} \quad (8)$$

Y_f ‘f. halka gayrisafi yerel hasıla’yı temsil etmektedir. Yerel harcanabilir gelir çarpanı ise eşitlik (9)’daki formül aracılığıyla hesaplanmaktadır (Huggins & Cooke, 1997: 330).

$$D_f/D_1 = (D_1 + D_2 + D_3 + \dots)/D_1$$

$$\begin{aligned}
&= 1 + (1-t)(1-i)(1+wc(1-t)(1-i) +) Y_2/D_1 \\
&= 1 + (1-t)(1-i)Y_2/[1-wc(1-t)(1-i)]D_1
\end{aligned}
\tag{9}$$

D_f 'f. halka yerel harcanabilir gelir' sembolüdür.

İnönü Üniversitesinin Ekonomik Katkısı

İnönü Üniversitesinin Malatya ekonomisine yaptığı olası katkı 2015-2016 akademik yılı için hesaplanmıştır. Katkılar bu konudaki literatürle uyumlu olarak (Lewis, 1988; Atik, 1999; Sürmeli vd., 2008) doğrudan, dolaylı ve uyarılmış olarak üç başlık altında incelenmiştir. İnönü Üniversitesinin Malatya ekonomisine sağladığı doğrudan katkılar istihdam ve gelir olarak iki başlık altında ele alınmıştır. Bu kapsamda İnönü Üniversitesinin personel ödemeleri, üniversitenin doğrudan gelir katkısını oluşturmaktadır.

Tablo 6. İnönü Üniversitesinin Doğrudan Gelir Katkısı (2015 Yılı)

Harcama Kalemleri	Harcama Tutarı (TL)
Üniversite Bütçesinden: Personel Giderleri	173.376.649,39
Turgut Özal Tıp Merkezi Döner Sermayesinden: Döner Sermaye Ek Ödemeleri (Personel Giderleri)	55.668.864,00
Toplam	229.045.513,39

Kaynak: İnönü Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, 2017; Karaca, 2016: 45.

İnönü Üniversitesinin personele yapılan ödemeleri üniversite bütçesinden ve Turgut Özal Tıp Merkezi döner sermayesinden olmak üzere iki kategoride verilmiştir. İlki 173.376.649,39 TL ve ikincisi 55.668.864,00 TL olmak üzere toplam personel gideri 229.045.513,39 TL olarak hesaplanmıştır. 2015-2016 akademik yılına ilişkin doğrudan gelir katkısı Tablo 6'da yer verilen bu rakamdan 2015 yılı kesinti toplamı (emekli keseneği, gelir vergisi ve damga vergisi) düşülerek 171.100.045 TL olarak bulunmuştur. Diğer bir deyişle bu rakam İnönü Üniversitesi personelinin elde ettiği net gelirdir.

Tablo 7. İnönü Üniversitesinin Doğrudan İstihdam Katkısı (2016 Yılı)

Personel	Sayı
Akademik Personel	1.595
İdari Personel	1.885
Toplam	3.480

Kaynak: İnönü Üniversitesi Personel Daire Başkanlığı, 2016.

İnönü Üniversitesinin Malatya'ya olan doğrudan istihdam katkısına Tablo 7'de yer verilmiştir. Lewis (1988), Atik (1999) ve Sürmeli vd.'nin

(2008) de çalışmalarında olduğu gibi doğrudan istihdamı üniversite personeli oluşturmaktadır. İnönü Üniversitesinin istihdamı 1.595 akademik ve 1.885 idari olmak üzere toplamda 3.480 kişidir.

2015-2016 akademik yılına ilişkin dolaylı gelir ve istihdam katkısını hesaplamak için dikkate alınan veriler bütçe, döner sermaye ve öğrenci harcamalarıdır. Lewis'in (1988) çalışmasında da ifade edildiği üzere, personel ödemeleri doğrudan gelir katkısı hesaplanırken kullanıldığından, mükerrer hesaplamadan kaçınmak için bu ödemeler dolaylı gelir katkısında yer almamaktadır.

Tablo 8. İnönü Üniversitesi Bütçesinden Yapılan Diğer Harcama Türleri (2015 Yılı)

Harcama Kalemleri	Harcama Tutarı (TL)
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	41.479.477,09
Cari Transferler	8.319.277,62
Sermaye Giderleri	66.987.229,92
Toplam	116.785.984,63

Kaynak: İnönü Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, 2017.

Tablo 8'de İnönü Üniversitesi bütçesinden yapılan diğer harcama türleri incelenmiştir. Mal ve hizmet giderleri 41.479.477,09 TL iken cari transferler 8.319.277,62 TL ve sermaye giderleri 66.987.229,92 TL olarak gerçekleşmiştir. Bu bağlamda personel dışı harcama tutarı 116.785.984,63 TL¹ ve harcamaların yerel ekonomiden (Malatya ekonomisi) karşılanma oranı ise %57 olarak belirlenmiştir. Bu oran, İnönü Üniversitesindeki çeşitli birimlerle yapılan görüşmeler ve fatura incelemeleri sonucunda elde edilmiştir. Böylelikle üniversitenin Malatya ekonomisine (dolaylı gelir) katkısı 2015-2016 akademik yılı için 116.785.984,63 TL'nin %57'si olan 66.568.011,24 TL olarak tespit edilmiştir.

¹ İnönü Üniversitesi bütçesindeki sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri ve cari transferler kaleminde yer alan yurtdışına yapılan transferler hesaplamaya dâhil edilmemiştir.

Tablo 9. İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi Döner Sermayesi Diğer Harcama Türleri (2015 Yılı)

Harcama Kalemleri	Harcama Tutarı (TL)
Personel Hizmet Alım Ödemeleri	41.445.124
Personel Taşıma	1.578.834
Güvenlik	1.638.195
Elektrik	3.628.939
Doğalgaz	3.715.635
Su	380.000
Tedarikçi Firma	83.627.461
Toplam	136.014.188

Kaynak: Karaca, 2016: 45.

İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezinin döner sermaye kaynaklı personel dışı harcamaları ise 136.014.188 TL'dir (Tablo 9).² Bu rakamın dolaylı gelir katkısı ise 77.528.087,16 TL ($=136.014.188 \times 0,57$) olarak hesaplanmıştır. Dolaylı gelir kaleminin bir başka bileşeni de öğrenci harcamalarıdır. Bu harcamaların etkisini belirlemek üzere üniversitenin tüm birimlerinde okuyan öğrencilere, toplamdaki katkılarına göre, toplamda 2.115 adet (geçerli anket sayısı 1.529) anket uygulanmıştır.³ Yapılan istatistik analizlerin sonucunda öğrenci başına aylık ortalama harcama 524,58 TL, öğrencilerin Malatya'da ikamet süresi 9,83 ay ve öğrenci harcamalarının Malatya'da gerçekleşme oranı %91,77 olarak saptanmıştır. Böylelikle toplam 36.055 öğrencinin 2015-2016 akademik yılında Malatya ekonomisine dolaylı gelir katkısı 185.909.369,9 ($=36.055 \times 524,58 \times 9,83$) TL'nin %91,77'si olan 170.610.208,1 TL olarak hesaplanmıştır.

Tablo 10. İnönü Üniversitesinin Dolaylı Gelir Katkısı (2015-2016)

Harcama Kalemleri	Dolaylı Gelir (TL)
Bütçe Harcamaları	66.568.011,24
Turgut Özal Tıp Merkezi Döner Sermaye Harcamaları	77.528.087,16
Öğrenci Harcamaları	170.610.208,1
Toplam	314.706.306,5

Tablo 10'da görüldüğü üzere, İnönü Üniversitesinin 2015-2016 akademik yılında Malatya ekonomisine aktardığı dolaylı gelir 314.706.307 TL olarak belirlenmiştir. İnönü Üniversitesinin dolaylı istihdam katkısını belirleyebilmek için

² Turgut Özal Tıp Merkezi döner sermaye harcamalarına Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP), vergiler ve hazine hissesi kalemleri dâhil edilmemiştir. BAP harcamaları İnönü Üniversitesi bütçesi kapsamındadır.

³ İnönü Üniversitesi öğrencilerinin Malatya ekonomisine katkısını hesaplamak üzere tabakalı örneklem yöntemi seçilmiştir. Yapılan öntest çalışması sonucunda öğrenci harcamalarının birinci ve ikinci öğretim için değiştiği tespit edilmiştir. Uygulanan anketler Jafri vd. (2000) ve Sürmeli vd.'nin (2008) çalışmasından türetilmiş olup Ek-1 ve Ek-2'de yer verilmiştir.

Lewis (1988) ve Atık'te (1999) yer verildiği üzere işgücü başı üretim miktarı hesaplanmıştır. Söz konusu hesaplama Türkiye geneli için yapılmıştır. Bu bağlamda 2015 yılı için hizmet üretimi, hizmet sektöründe istihdam edilen işgücü sayısına bölünerek işgücü başı üretim miktarı 60.079 TL olarak hesaplanmıştır. Bu hesaba göre İnönü Üniversitesinin bütçe harcamalarından kaynaklanan dolaylı istihdam katkısı 1.108^4 kişi ($=66.568.011,24 \text{ TL}/60.079 \text{ TL}$), döner sermaye harcamalarına ilişkin dolaylı istihdam katkısı 1.290 kişi ($=77.528.087,16 \text{ TL}/60.079 \text{ TL}$) ve öğrenci harcamalarına bağlı dolaylı istihdam katkısı 2.840 kişi ($=170.610.208,1 \text{ TL}/60.079 \text{ TL}$) olarak hesaplanmıştır. Dolayısıyla meydana gelen dolaylı istihdam katkısı toplamda 5.238 kişidir.

Çalışmada uyarılmış katkılar, istihdam ve gelir olarak iki başlık altında ele alınmıştır. İnönü Üniversitesinin uyarılmış gelir katkısını saptamak üzere *E*'harcama tabanı' eşitlik (10)'a göre hesaplanmıştır (Huggins & Cooke, 1997: 329).

$$E=L+G \quad (10)$$

$$E=171.100.045+252.800.173=423.900.218 \text{ TL}$$

Eşitliklerdeki *L* 'İnönü Üniversitesi personeline yapılan ödemeler', Tablo 6'daki brüt ödemelerden 2015 yılı kesinti toplamı çıkarılarak net personel ödemesi 171.100.045 TL olarak hesaplanmıştır. Tablo 8'de İnönü Üniversitesi bütçesinin personel ödemeleri dışındaki diğer harcamaları 116.785.984,63 TL olarak gösterilmiştir. İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi döner sermayesinin personel ödemeleri dışındaki diğer harcamaları Tablo 9'dan görüldüğü üzere 136.014.188 TL'dir. Dolayısıyla *G* 'İnönü Üniversitesinin personel ödemeleri dışındaki diğer harcamalar toplamı' 252.800.173 TL olarak elde edilmiştir. Y_1 '1. halka gayrisafi yerel hasıla' ise, eşitlik (11)'de yer verildiği gibi hesaplanmıştır (Huggins & Cooke, 1997: 329).

$$Y_1=L+A+hG \quad (11)$$

$$Y_1=171.100.045+6.735.178,87+(0,57)(252.800.173)=321.931.322,52 \text{ TL}$$

Eşitlik (11)'de *A* 'İnönü Üniversitesindeki personelin üniversite dışı ek geliri' sembolüdür. Bu bağlamda üniversitedeki akademik ve idari personele 550 adet (geçerli anket sayısı 530) anket formu uygulanarak personelin aylık ortalama üniversite dışı ek geliri 161,28 TL olarak belirlenmiştir. Personelin üniversite dışı ek geliri; aylık ortalama üniversite dışı ek gelir, toplam personel sayısı (3.480 kişi) ve Malatya'da ikamet süresi çarpılarak yıllık temelde 6.735.178,87 TL olarak hesaplanmıştır. *h* ise 'İnönü Üniversitesi harcamalarının yerel tedarikçilerden karşılanma oranı'dır. Bu oran, İnönü Üniversitesindeki çeşitli birimlerle yapılan

⁴ 2015 yılı hizmet üretimi değeri cari fiyatlarla 834.551.872.747,33 TL ve aynı yıl için hizmet sektörü istihdam sayısı 13.891.000 kişidir (TÜİK, 2015a; TÜİK, 2015b).

görüşmeler ve fatura incelemeleri sonucunda %57 olarak belirlenmiştir. D_1 ‘1. halka yerel harcanabilir gelir’ eşitlik (12)’deki gibi hesaplanmıştır (Huggins & Cooke, 1997: 329).

$$D_1=(1-t)(Y_1-hiG)^5 \quad (12)$$

$$D_1=(1-0,30)[321.931.322,52-(0,57)(0,18)(252.800.173)] \text{ TL}$$

$$D_1=207.656.726,53 \text{ TL}$$

Y_2 ‘2. halka gayrisafi yerel hasıla’ ise eşitlik (13)’e göre hesaplanmıştır (Huggins & Cooke, 1997: 329).⁶

$$Y_2=vZ+w(1-s)D_1 \text{ veya } Y_2=vZ+w(c)D_1 \quad (13)$$

$$Y_2=(0,92)(185.909.369,9)+(0,88)(1-0,31)(207.656.726,53)$$

$$Y_2=295.750.241,69 \text{ TL}$$

Eşitlik (13)’teki v ‘İnönü Üniversitesi öğrencilerinin Malatya’da yaptıkları mal ve hizmet harcamalarının oranı’ daha önce belirtildiği üzere %91,77 olarak saptanmıştır. Z ‘İnönü Üniversitesi öğrencilerinin toplam harcamaları’ ise, yukarıda da ifade edildiği üzere 185.909.369,9 TL olarak hesaplanmıştır. Personele yapılan anket neticesinde w ‘İnönü Üniversitesi personelinin Malatya’da yaptıkları mal ve hizmet harcamalarının oranı’ %87,78, s ise ‘İnönü Üniversitesi personelinin ortalama tasarruf eğilimi’ ise, %31,35 olarak belirlenmiştir. c ‘marjinal tüketim eğilimi’ sembolüdür. D_2 ‘2. halka yerel harcanabilir gelir’ ise eşitlik (14)’te yer verildiği gibi hesaplanmıştır (Huggins & Cooke, 1997: 329).

$$D_2=(1-t)(1-i)Y_2 \quad (14)$$

$$D_2=(1-0,30)(1-0,18)(295.750.241,69)=170.138.272,97 \text{ TL}$$

Y_3 ‘3. halka gayrisafi yerel hasıla’ eşitlik (15)’e göre hesaplanmıştır (Huggins & Cooke, 1997: 331).

$$Y_3=w(c)D_2 \quad (15)$$

⁵ Halkalardaki t ‘doğrudan vergi oranı’ sembolüdür. Burada, İnönü Üniversitesi personelinin gelir ve kazançları üzerinden alınan vergilerin ortalama efektif vergi oranı hesaplanmıştır. Buna göre, bir birimle alınan ortalama miktarı belirleyebilmek amacıyla personele uygulanan ankete ilişkin toplam gelirin harmonik ortalaması alınarak (Gelir Vergisi Kanunu, 1960, md. 103)’e karşılık gelen %15, %20 ve %27’lik dilimler hesaplanmıştır. Daha sonra elde edilen değerlerin toplamı harmonik ortalamadan çıkarılmış ve hesaplanan değer vergi öncesi gelire bölünerek t değeri %30 olarak elde edilmiştir. i ‘dolaylı vergi oranı’ için %1, %8 ve %18 katma değer vergisi oranlarından genel oran olarak kabul edilen %18 esas alınmıştır.

⁶ Bu çalışma kapsamında 2015-2016 akademik yılının etkisi araştırılmaktadır. Bu bakımdan çalışmada yararlanılan modelin marjinal bir model olmayışı göz önünde bulundurularak Sürmeli vd.’nin (2008) çalışmasında olduğu gibi ortalama tüketim eğilimi (APC) esas alınmıştır. APC’nin uzun dönemde marjinal tüketim eğilimine (MPC ya da c) eşit olacağı düşünülerek modelde kullanılmıştır. APC’ye, MPC ile marjinal tasarruf eğiliminin (MPS) toplamı 1’e eşit olduğundan $MPC=1-MPS(c=1-s)$ eşitliği ile ulaşılmıştır (Sürmeli vd., 2008: 47).

$$Y_3=(0,88)(1-0,31)(170.138.272,97)=102.530.313,11\text{TL}$$

D_3 ‘3. halka yerel harcanabilir gelir’ eşitlik (16)’daki gibi hesaplanmıştır (Huggins & Cooke, 1997: 331).

$$D_3=(1-t)(1-i) Y_3 \quad (16)$$

$$D_3=(1-0,30)(1-0,18)(102.530.313,11)=58.983.317,48 \text{ TL}$$

İlerleyen halkalarda gayrisafi yerel hasıla ve yerel harcanabilir gelirin hesaplanması aynı şekilde olacaktır. 20. halkadan sonra katkılar sıfıra düştüğü için halkaların devam ettirilmesi sonlandırılmıştır. Tablo 11’de gayrisafi yerel hasıla ve yerel harcanabilir gelir tutarları yer almaktadır.

Tablo 11. Gayrisafi Yerel Hasıla ve Yerel Harcanabilir Gelir Tutarları (TL, 2015-2016)

Halka	Gayrisafi Yerel Hasıla	Yerel Harcanabilir Gelir
1. Halka	321.931.322,52	207.656.726,53
2. Halka	295.750.241,69	170.138.272,97
3. Halka	102.530.313,11	58.983.317,48
4. Halka	35.545.076,98	20.448.260,58
5. Halka	12.322.721,53	7.088.976,66
6. Halka	4.272.025,24	2.457.597,30
7. Halka	1.481.020,21	851.996,67
8. Halka	513.438,18	295.369,11
9. Halka	177.998,09	102.398,18
10. Halka	61.708,15	35.499,27
11. Halka	21.392,90	12.306,84
12. Halka	7.416,46	4.266,52
13. Halka	2.571,13	1.479,11
14. Halka	891,36	512,78
15. Halka	309,01	177,77
16. Halka	107,13	61,63
17. Halka	37,14	21,37
18. Halka	12,88	7,41
19. Halka	4,46	2,57
20. Halka	1,55	0,89
Toplam Katkı	774.618.609,72	468.077.251,64

Gayrisafi yerel hasıla çarpanı Tablo 11’deki bulgular sonucunda eşitlik (17)’de tanımlanan formülden yararlanılarak hesaplanmıştır (Huggins & Cooke, 1997: 329).

$$\begin{aligned}
Y_f / Y_1 &= (Y_1 + Y_2 + Y_3 + \dots) / Y_1 \\
&= 1 + (1 + wc(1-t)(1-i) + \dots) Y_2 / Y_1 \\
&= 1 + Y_2 / [1 - wc(1-t)(1-i)] Y_1 \\
&= 1 + \frac{295.750.241,69}{[1 - (0,88)(1-0,31)(1-0,30)(1-0,18)] 321.931.322,52} = 2,41
\end{aligned} \tag{17}$$

Yerel harcanabilir gelir çarpanı ise, eşitlik (18)'deki formül yardımıyla hesaplanmıştır (Huggins & Cooke, 1997: 330).

$$\begin{aligned}
D_f / D_1 &= (D_1 + D_2 + D_3 + \dots) / D_1 \\
&= 1 + (1-t)(1-i)(1+wc(1-t)(1-i) + \dots) Y_2 / D_1 \\
&= 1 + (1-t)(1-i) Y_2 / [1 - wc(1-t)(1-i)] D_1 \\
&= 1 + \frac{(1-0,30)(1-0,18) 295.750.241,69}{[1 - (0,88)(1-0,31)(1-0,30)(1-0,18)] 207.656.726,53} = 2,25
\end{aligned} \tag{18}$$

Bu bulgulara göre 2015-2016 akademik yılında İnönü Üniversitesinin fonksiyonları dolayısıyla harcanan her 1 TL'nin 20. halka sonunda gayrisafi yerel hasıla olarak 2,41 TL'ye ve yerel harcanabilir gelir olarak 2,25 TL'ye ulaştığı belirlenmiştir.

Tablo 12. İnönü Üniversitesinin Toplam Gelir Katkısı (TL, 2015-2016)

Doğrudan Gelir Katkısı	171.100.045
Dolaylı Gelir Katkısı	314.706.307
Uyarılmış Gelir Katkısı	288.812.258
Toplam Katkı	774.618.610

İnönü Üniversitesinin 2015-2016 akademik yılında Malatya ekonomisine 171.100.045 TL doğrudan, 314.706.307 TL dolaylı ve 288.812.258 TL uyarılmış olmak üzere toplam gelir katkısı 774.618.610 TL'dir (Tablo 12).

Uyarılmış istihdam katkısı Lewis (1988)'in yaklaşımına göre, 288.812.258 TL'lik uyarılmış gelir 2015 yılı hizmet sektöründe istihdam edilen işgücü başına düşen üretim miktarı olan 60.079 TL'ye bölünerek 4.807 kişi olarak hesaplanmıştır. Tablo 13'te İnönü Üniversitesinin toplam istihdam katkısına yer verilmiştir.

Tablo 13. İnönü Üniversitesinin Toplam İstihdam Katkısı (2015-2016)

Doğrudan İstihdam Katkısı	3.480
Dolaylı İstihdam Katkısı	5.238
Uyarılmış İstihdam Katkısı	4.807
Toplam Katkı	13.525

İnönü Üniversitesinin 2015-2016 akademik yılında Malatya ekonomisine sağladığı doğrudan istihdam 3.480 kişi iken dolaylı istihdam 5.238 kişi ve uyarılmış istihdam 4.807 kişi olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda yapılan çalışmada, İnönü Üniversitesinin yerel ekonomiye sunduğu toplam istihdam katkısı 13.525 kişi olarak hesaplanmıştır.

Bu sonuçlar daha önceki çalışmalarla karşılaştırıldığında İnönü Üniversitesinin ekonomik katkısını daha anlaşılır kılmaktadır. Harcama rakamları TL'nin enflasyonu nedeniyle yıllar itibariyle ciddi değişiklikler gösterdiği için, karşılaştırma yalnızca istihdam bakımından yapılırsa, örneğin Atık'ın (1999) 1997-1998 akademik yılı için yaptığı çalışmasında; Erciyes Üniversitesinin toplam istihdam katkısı (doğrudan 2.313 ve dolaylı 5.362 kişi olmak üzere) 7.675 kişi, Bilginoğlu vd.'nin (2002) 2000-2001 akademik yılında yine Erciyes Üniversitesinin katkıları için yaptıkları çalışmada ise toplam istihdam katkısı 7.104 kişi olarak bulunmuştur. Erkekoğlu (2000) ise, Cumhuriyet Üniversitesinin 1998-1999 akademik yılına ilişkin ekonomik katkısını hesaplamıştır. Çalışma sonuçlarına göre, toplam istihdam katkısı (doğrudan 2.170 ve dolaylı 2.795 kişi olmak üzere) 4.965 kişidir. Yolcu vd. (2012) ise, Kastamonu Üniversitesinin 2010-2011 akademik yılında istihdam katkısını 8.195 kişi olarak bulmuşlardır. Çayın & Yapraklı (2014) Batman Üniversitesinin 2012-2013 akademik yılına ilişkin doğrudan istihdamı 685 kişi, dolaylı istihdamı 714 kişi, uyarılmış istihdam katkısını ise kısa dönemli 2.287 ve uzun dönemli olarak 3.321 kişi olarak hesaplamışlardır. Kuşkusuz bu çalışmalarda incelenen üniversitelerin harcama kalemleri, bulundukları şehirlerin demografik özellikleri ve incelenen yıllar da birbirlerinden farklıdır. Bu farklılıklara rağmen İnönü Üniversitesinin istihdam katkısının da azımsanmayacak boyutta olduğu söylenilebilir.

Sonuç ve Değerlendirme

Bu çalışmanın amacı, İnönü Üniversitesinin Malatya'ya ekonomik katkısını, 2015-2016 akademik yılı için harcama temelli olarak, hesaplamaktır. Yapılan literatür incelemesinde Türkiye ve yurt dışında farklı üniversiteler için ekonomik katkının hesaplandığı tespit edilmiş; ancak Türkiye'nin gerek nüfus gerekse de gelişmişlik bakımından önemli illerinden bir tanesi olan Malatya için benzer bir çalışmanın eksik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu çerçevede öncelikle İnönü Üniversitesinin faaliyetinden kaynaklı harcamalar ve istihdam etmekte olduğu personeline yaptığı ödemeler derlenmiştir. Daha sonra öğrencilerin neden olduğu harcamaları hesaplayabilmek için öğrencilere 1.529 adet anket, tabakalı seçim kriterine göre, her fakültenin ya da eğitim biriminin öğrenci sayısının toplamdaki payı oranı dikkate alınarak uygulanmıştır. Ayrıca personelin harcama ve tasarruf eğilimlerini belirleyebilmek için akademik ve idari personele toplamda 530 adet

anket uygulanmıştır. Böylece, Malatya için harcama halkaları hesaplanmış (katkı sıfırlanana değin) ve bu halkalara göre yerel çarpan elde edilmiştir.

Yapılan analizlerde İnönü Üniversitesinin Malatya gayrisafi yerel hasılasına katkısı doğrudan 171.100.045 TL ve dolaylı 314.706.307 TL olarak belirlenmiştir. Uyarılmış katkıları hesaplayabilmek için ise 20 halka yürütülmüştür. Buna göre İnönü Üniversitesinin Malatya gayrisafi yerel hasılasına uyarılmış katkısı 288.812.258 TL olmak üzere toplamda 774.618.610 TL'dir. Bu sonuçlara göre İnönü Üniversitesinin şehre katkılarının %22'si doğrudan harcamalarından kaynaklanırken %78'i ise dolaylı ve uyarılmış harcamalarından kaynaklanmaktadır. Aynı yöntem ile İnönü Üniversitesinin yerel harcanabilir gelir katkısı ise 468.077.252 TL olarak hesaplanmıştır. Bu harcamalara göre, Huggins & Cooke'un (1997) modeli temel alınarak hesaplanan yerel GSH çarpanı 2,41; yerel harcanabilir gelir çarpanı ise 2,25'tir. İnönü Üniversitesi dolayısıyla yapılan her 1 TL'lik harcama Malatya ekonomisinde çarpan ile yaklaşık iki katı bir gelir yaratmaktadır.

İnönü Üniversitesinin personel sayısı 3.480 iken dolaylı istihdam katkısı 5.238 ve çarpan etkisiyle oluşan uyarılmış istihdam katkısı ise 4.807 kişidir. Dolayısıyla İnönü Üniversitesinin toplam 13.525 kişiye istihdam yarattığı hesaplanmıştır. Çalışmanın sonuçları İnönü Üniversitesinin Malatya için en önemli ekonomik birimlerden biri olduğunu ortaya koymuştur. Malatya'nın yıllık çıktı ve istihdamının azımsanamayacak bir bölümünü İnönü Üniversitesi oluşturmaktadır. Türkiye'de üniversitelerin ekonomiye katkıları farklı modeller çerçevesince incelenmiştir. Ancak bu analizler yapılırken genellikle doğrudan ve dolaylı etkiler üzerinde yoğunlaşmış ya da yerel ekonomiye olan katkı hesaplanırken ulusal çarpan gibi yerel ekonomi ile ilgisi olmayan faktörlerle hesaplama çabasına girilmiştir. Bu çalışmada ise İnönü Üniversitesinin Malatya ekonomisine doğrudan, dolaylı ve uyarılmış gelir ve istihdam katkısı hesaplanmıştır ve çarpan katsayıları da yerel düzeyde belirlenebilmiştir.

Üniversiteler öğrenci yoğunluğu, istihdam edilen personel ve yaptıkları harcamalar bakımından bulundukları bölgelere ekonomik açıdan anlamlı katkıları sağlarlar. Bu bağlamda üniversitelerin bölgesel ekonomilerin gelişmesindeki etkisi yadsınamaz. Ancak, üniversitelerin şehir ekonomilerine katkıları yalnızca harcama temelinde düşünülmemelidir. Üniversite ile başta sanayi olmak üzere tarım ve hizmet sektörleri arasında iş birliğinin sağlanması ve katma değeri yüksek ürün üretim modeline geçilmesi Türkiye için en önemli zorunluluklardan bir tanesidir.

Kaynakça

- Akçakanat, T., Çarıkçı, İ. & Dulupçu, M. A. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Bulundukları İl Merkezine Ekonomik Katkıları ve Harcama Eğilimleri: Isparta 2003-2009 Yılları Örneği. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22, 165-178.
- Atik, H. (1999). Üniversitelerin Yerel Ekonomiye Katkıları: Teori ve Erciyes Üniversitesi Üzerine Bir Uygulama. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15, 99-109.
- Bilginoğlu, M. A., Atik, H., Türker, O., Pamuk, Y. & Düzgün, R. (2002). *Erciyes Üniversitesinin Kayseri İlinin Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Yapısına Etkileri* (No: 135). Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yayınları.
- Binici, F. Ö. & Koyuncu, B. (2015). Üniversite Öğrencilerinin 2012-2013 Harcamalarının Bitlis İli Ekonomisine Katkısının İncelenmesi. *BEU SBE Dergisi*, 4(1), 113-126.
- Bleaney, M. F., Binks, M. R., Greenaway, D., Reed, G. V. & Whynes, D. K. (1992). What Does a University Add to Its Local Economy? *Applied Economics*, 24, 305-311.
- Booth, G. G. & Jarrett, J. E. (1976). The Identification and Estimation of a University's Economic Impacts. *The Journal of Higher Education*, 47(5), 565-576.
- Büyükdoğan, B., Afşar, B. & Gedik, H. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Şehire Ekonomik Katkıları: KTO Karatay Üniversitesi Örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(15), 161-174.
- Ceyhan, M. S. & Güney, G. (2011). Bartın Üniversitesinin Bartın İlinin Ekonomik Gelişimine 20 Yıllık Projeksiyonda Katkılarının Değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 183-207.
- Çalışkan, Ş. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Harcamalarının Kent Ekonomisine Katkısı (Uşak Üniversitesi Örneği). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(31), 169-179, <http://www.esosder.org/> (02.03.2015).
- Çalışkan, Ş. & Demir, F. (2013). Celal Bayar Üniversitesi Köprübaşı Meslek Yüksekokulu Öğrenci Harcamalarının Bileşimi ve İlçe Ekonomisindeki Yeri. *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(3), 357-371.
- Çayın, M. & Yapraklı, S. (2014). Üniversitelerin Yerel Gelir ve İstihdam Üzerindeki Etkileri: Batman Üniversitesi Üzerine Bir Uygulama. *CÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 15(2), 155-172.
- Dağlar, H., Tunç, H. & Kaya, M. (2009). Bölgesel Kalkınmada Yükseköğretim Kurumlarının Rolü ve Bucak Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 39-50.
- Demireli, C. & Taşkın, E. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Bulundukları Şehre Ekonomik Katkıları: Kütahya İl Merkezi Örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 37, 321-328.

Dursun, M. K., Kaya, A. & Kılıçaslan, S. (2017). Doğu Karadeniz Bölgesi'nde Yükseköğretim Öğrencilerinin Ekonomiye Katkısı. *TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi*, 9(34), 25-31.

Ergün, E. (2003). AKÜ Bolvadin Meslek Yüksekokulunun Bolvadin'in Sosyo-Kültürel Yapısına ve Ekonomisine Katkıları. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 5(1), 63-78.

Erkekoğlu, H. (2000). Bölge Üniversitelerinin Yerel Ekonomiye Katkıları: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Örneği. *EÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16, 211-229.

Garrido-Yserte, R. & Gallo-Rivera, M. T. (2010). The Impact of the University upon Local Economy: Three Methods to Estimate Demand-Side Effects. *The Annals of Regional Science*. 44(1), 39-67.

Gelir Vergisi Kanunu (1960). T.C. Resmi Gazete, 10700, 31 Aralık 1960 (Değişik: 23/07/2010-6009/3 md.).

Görkemli, H. N. (2009). Selçuk Üniversitesinin Konya Kent Ekonomisine Etkileri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, 169-186.

Huggins, R. & Cooke, P. (1997). The Economic Impact of Cardiff University: Innovation, Learning and Job Generation. *GeoJournal*, 41(4), 325-337.

İnönü Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı (2016). İnönü Üniversitesi Aktif Öğrenci Sayısı (2016 yılı).

İnönü Üniversitesi Personel Daire Başkanlığı (2016). İnönü Üniversitesi Akademik ve İdari Personel Sayısı (2016 yılı).

İnönü Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı (2017). *Ekonomik Sınıflandırmaya Göre Bütçe Giderleri (2015 yılı)*.

Jafri, S. H. A., Dudley, J. D. & Buland, D. (2000). Economic Impact of Tarleton State University. Stephenville: Tarleton State University, <https://www.montclair.edu/oit/institutionalresearch/AssessmentDocs/Economic%20Impact/Tarleton%20U.pdf> (02.02. 2018).

Karaca, F. (2016). İnönü Üniversitesi 2006-2015 Yılları İstatistik Verileri, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, İnönü Üniversitesi: Malatya.

Kaşlı, M. & Serel, A. (2008). Üniversite Öğrenci Harcamalarının Analizi ve Bölge Ekonomilerine Katkılarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Yönetim ve Ekonomi*, 15(2), 99-113.

Korkmaz, Ö. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Harcamalarının İl Ekonomisine Katkısı: Bayburt Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Analiz. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 29(2), 233-250.

İnönü Üniversitesi (2016). İnönü Üniversitesi 2015 Yılı Faaliyet Raporu. Malatya: İnönü Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.

İnönü Üniversitesi (2017). İnönü Üniversitesi 2016 Yılı Faaliyet Raporu. Malatya: İnönü Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.

Lewis, J. A. (1988). Assessing the Effect of the Polytechnic, Wolverhampton on the Local Community. *Urban Studies*, 25, 53-61.

Sedway Group (2001). Building the Bay Area's Future: A Study of the Economic Impact of the University of California, Berkeley. *UC Berkeley Economic Impact Study*, 1-40, <https://tbed.org/wp-content/uploads/UC-Berkeley-econ-impact.pdf> (30.01.2018).

Selçuk, G. N. (2012). Atatürk Üniversitesi Öğrencilerinin Harcamalarının Analizi ve Erzurum Ekonomisine Katkısı. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(3), 317-330.

Selçuk, G. N. & Başar, S. (2012). Kafkas Üniversitesi Öğrencilerinin Harcamalarının Kars İli Ekonomisine Katkısı. *Kafkas KAÜ İİBF Dergisi*, 3(4), 89-106.

Sönmez, M. E. & Başkaya, Z. (2013). Üniversitelerin Şehirlerin Ekonomisi ve Şehiriçi Arazi Kullanımı Üzerindeki Etkileri: Kilis 7 Aralık Üniversitesi Örneği. 3rd *International Geography Symposium-GEOMED*, 10-13 July 2013, Antalya Turkey, Proceedings Books (Ed. Efe, R., Atalay, İ. & Cürebal, İ.), 541-552.

Sürmeli, F. (Ed.), Taşcı, D., Gökalp, E., Genç Kumtepe, E., Kumtepe, A. T., Toprak, E., Tosunoğlu, B. T. & Sürmeli, A. (2008). *Anadolu Üniversitesinin Eskişehir'e Etkileri ve Şehrin Üniversiteyi Algılayışı* (No: 1878). Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Şen, A. (2011). Local Income and Employment Impact of Universities: The Case of Izmir University of Economics. *Journal of Applied Economics and Business Research*, 1(1), 25-42.

Tarı, R., Çalışkan, Ş. & Bayraktar, Y. (2006). Kocaeli Üniversitesi Öğrencilerinin Gelir ve Tüketim İlişkisi Üzerine Ekonometrik Bir İnceleme. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 168-179.

T.C. Kalkınma Bakanlığı (2013). İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE-2011). Ankara: Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü.

Tösten, R., Çenberlitaş, İ. & Gökoğlu, K. (2013). Dicle Üniversitesi Öğrencilerinin Harcama Analizi ve Diyarbakır Ekonomisine Katkısı. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(10), 90-114.

Tugay, O. & Başgül, N. (2005). Üniversite Öğrencilerinin Yöre Ekonomisine Katkıları: Burdur'da Bir Araştırma. *I. Burdur Sempozyumu*, 1020-1031.

Tuğcu, C. T. (2004). Üniversitelerin Yerel Ekonomik Faaliyet Hacmine Katkıları: Nevşehir Örneği, http://www.geocities.ws/ceteris_tr2/t_tugcu.doc (02.02.2016).

TÜİK (2011). Bölgesel Hesaplar, <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=116&locale=tr> (01.02.2018).

TÜİK (2018a). Yıllara Göre Dış Ticaret, http://www.tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=621 (01.02.2018).

TÜİK (2018b). İllere Göre İthalat, 2002-2017, http://www.tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=647 (01.02.2018).

TÜİK (2018c). İllere Göre İhracat, 2002-2017, http://www.tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=646 (01.02.2018).

TÜİK (2015a). İşgücü İstatistikleri Bölgesel Sonuçlar, <https://biruni.tuik.gov.tr/metas/?kn=102&locale=tr> (01.02.2018).

TÜİK (2015b). ‘Gayrisafi Yurtiçi Hasıla, İktisadi Faaliyet Kollarına (A21) Göre Cari Fiyatlarla (Değer, Pay, Değişim Oranı)’, 1998-2016, http://www.tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=2513 (23.04.2017).

TÜİK (2017). Yıllara Göre İl Nüfusları, 2000-2016, http://www.tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=1590 (25.12.2017).

Yayar, R. & Demir, D. (2013). Gaziosmanpaşa Üniversitesinin Tokat İli Ekonomisine Etkisi. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 5(8), 106-122.

Yaylalı, M., Özer, H. & Dilek, Ö. (2011). Selçuk Üniversitesi Seydişehir Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Gelir-Harcama İlişkisi ve Meslek Yüksekokulunun İlçe Ekonomisine Katkısı. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(13), 1-13.

Yıldız, E. (2010). Meslek Yüksekokullarının Yerel Ekonomiye Katkıları: Babaeski Meslek Yüksekokulu Örneği. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 87-102.

Yıldız, E. & Talih, D. (2011). Üniversitelerin Kalkınmadaki Rolü: Babaeski Meslek Yüksekokulu Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 6(2), 269-287.

Yolcu, H., Aktaş, Y. & Güney, O. (2012). The Economic Contributions of the University of Kastamonu to Kastamonu Province. *European Journal of Social Sciences*, 33(4), 573-587, <http://www.europeanjournalofsocialsciences.com> (01.03.2015).

EKLER

Ek 1. Öğrencilere Uygulanan Anket Örneği

ÖĞRENCİ ANKET FORMU

‘İnönü Üniversitesinin Malatya Ekonomisine Katkısı’ başlıklı yüksek lisans tez çalışması için lütfen, formda yer alan ifadeleri dikkatlice okuyarak size uygun şekilde doldurunuz. Formda adınızı yazmanız gerekmemektedir. Araştırmada elde edilecek bilgilerin doğruluğu formda yer alan ifadeleri içtenlikle yanıtlamanıza bağlıdır.

Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Kübra ÇEKER

M. Ozan SARAY

Tablolar içinde yer alan sorulara ilişkin yanıtlarınızı belirtirken lütfen uygun kutucuğu işaretleyiniz.

I. Cinsiyetiniz:

1. Kadın ☐ 2. Erkek ☐

II. Doğum yılınız:

19__.

III. Öğrenim durumunuz:

1. Birinci sınıf ☐
 2. İkinci sınıf ☐
 3. Üçüncü sınıf ☐
 4. Dördüncü sınıf ☐
 5. Beşinci sınıf ☐ (yalnızca Tıp, Eczacılık ve Diş Hekimliği Fakülteleri öğrencileri için).
 6. Altıncı sınıf ☐ (yalnızca Tıp Fakültesi öğrencileri için).

IV. Öğretim türünüz:

1. Birinci öğretim ☐ 2. İkinci öğretim ☐

V. Okuduğunuz Okul:

Fakülteler:

Eczacılık Fakültesi ☐
 Eğitim Fakültesi ☐
 Fen-Edebiyat Fakültesi ☐
 Güzel Sanatlar ve Tasarım Fak. ☐
 Hukuk Fakültesi ☐
 İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ☐
 İlahiyat Fakültesi ☐
 İletişim Fakültesi ☐
 Mühendislik Fakültesi ☐
 Tıp Fakültesi ☐
 Ziraat Fakültesi ☐

Yüksekokullar:

Sivil Havacılık Yüksekokulu ☐
 Beden Eğitimi ve Spor YO ☐
 Devlet Konservatuvarı ☐
 Yabancı Diller Yüksekokulu ☐

Meslek Yüksekokullar:

Adalet Meslek Yüksekokulu ☐
 Akçadağ Meslek Yüksekokulu ☐
 Arapgir Meslek Yüksekokulu ☐
 Battalgazi Meslek Yüksekokulu ☐
 Darende Bekir Ilıcak MYO ☐
 Doğanşehir Meslek Yüksekokulu ☐

Su Ürünleri Fakültesi	☐	Hekimhan M. Emin Sungur MYO	☐
Dış Hekimliği Fakültesi	☐	Kale Turizm ve Otel İşlt. MYO	☐
Sağlık Bilimleri Fakültesi	☐	Malatya Meslek Yüksekokulu	☐
		Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	☐
		Sürgü Meslek Yüksekokulu	☐
		Yeşilyurt Meslek Yüksekokulu	☐

VI. Malatya'daki ikamet biçiminiz:

1. Ailemin yanında kiralık evde ☐
2. Ailemin yanında kendi evimizde ☐
3. Devlet yurdunda (kampüs içinde) ☐
4. Devlet yurdunda (kampüs dışında) ☐
5. Özel yurttta ☐
6. Apart dairede ☐
7. Kiralık evde ☐
8. Kendime ait evde ☐

VII. Malatya'da ikamet ettiğiniz zamanlarda çalışıyor musunuz?

1. Hayır ☐
2. Evet, kampüste yarı zamanlı olarak ☐
3. Evet, kampüste tam zamanlı olarak ☐
4. Evet, kampüs dışında yarı zamanlı olarak ☐
5. Evet, kampüs dışında tam zamanlı olarak ☐

VIII. Bir yılın yaklaşık kaç ayını Malatya'da geçiriyorsunuz?

_____ ay.

IX. SON 12 AYDA*; AYLIK ORTALAMA KİŞİSEL GELİRİNİZ kaç TL'dir? (Aileniz ya da yakınlarınızdan elde ettiğiniz gelirleri 'Burs dışı' kısmına yazınız).

***Birinci sınıflar için eylül ayından beri ortalama gelir:**

1. Burs: _____ TL.

2. Burs dışı: _____ TL.

X. Eğer burs alıyorsanız aşağıdaki kalemlerden hangisi olduğunu işaretleyiniz.

1. Karşılıklı ☐
2. Karşılıksız ☐

XI. Malatya’da; SON 12 AYDA*; AYLIK ORTALAMA HARCAMANIZ kaç TL’dir?

***Birinci sınıflar için eylül ayından beri ortalama harcama:**

1. Gıda _____ TL.
2. Konut (kira, su, elektrik vb.) _____ TL.
3. Ulaştırma _____ TL.
4. Eğitim (kitap, kırtasiye, kurs ücretleri) _____ TL.
5. İletişim _____ TL.
6. Sosyal aktivite vs. _____ TL.
7. Diğer _____ TL.

XII. Aylık gelirinizin % kaçını Malatya dışında harcıyorsunuz? % _____.

Ek 2. Akademik ve İdari Personele Uygulanan Anket Örneği

AKADEMİK ve İDARİ PERSONEL ANKET FORMU

‘İnönü Üniversitesinin Malatya Ekonomisine Katkısı’ başlıklı yüksek lisans tez çalışması için lütfen, formda yer alan ifadeleri dikkatlice okuyarak size uygun şekilde doldurunuz. Formda adınızı yazmanız gerekmemektedir. Araştırmada elde edilecek bilgilerin doğruluğu formda yer alan ifadeleri içtenlikle yanıtlamanıza bağlıdır.

Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Kübra ÇEKER

M. Ozan SARAY

Tablolar içinde yer alan sorulara ilişkin yanıtlarınızı belirtirken lütfen uygun kutucuğu işaretleyiniz.

I. Çalıştığınız birim: _____.

II. Cinsiyetiniz:

1. Kadın O 2. Erkek O

III. Doğum yılınız:

19__.

IV. Medeni durumunuz:

1. Evli O
2. Bekâr O

V. Öğrenim durumunuz:

1. İlköğretim	☐
2. Lise	☐
3. Önlisans	☐
4. Lisans	☐
5. Yüksek Lisans	☐
6. Doktora	☐

VI. İnönü Üniversitesindeki göreviniz:

1. Akademik Personel ☐ (Ünvanınız)
Araştırma Görevlisi ☐ Öğretim Görevlisi ☐ Okutman ☐
Yrd. Doç. / Yrd. Doç. Dr. ☐
Doç. / Doç. Dr. ☐ Prof. / Prof. Dr. ☐
2. İdari Personel ☐

VII. Malatya'daki ikamet biçiminiz:

1. Kendime ait evde	☐
2. Kiralık evde	☐
3. İnönü Üniversitesi lojmanlarında	☐
4. Diğer kurum ve kuruluşların lojmanlarında	☐

VIII. Malatya'daki ikametgâhınızda kendiniz dâhil toplam kaç aile ferdi yaşamaktadır?

- ☐ 1 kişi ☐ 2 kişi ☐ 3 kişi ☐ 4 kişi ☐ 5 kişi ☐ 6 kişi ☐ 7 kişi ☐ 8 kişi ☐ 9 kişi

☐ daha fazla ise _____ kişi.

IX. Çocuk sahibi iseniz kaç çocuğunuz olduğunu belirtiniz. _____çocuk.

X. Aylık ortalama geliriniz (son 12 ayı temel alınız):

1. Üniversite kaynaklı toplam aylık gelir (maaş, döner sermaye, ders ücreti vb.)
_____ TL.

2. Üniversite dışı toplam aylık gelir (danışmanlık, kira vb.)
_____ TL.

XI. Eşiniz İnönü Üniversitesinde mi çalışıyor?

1. Evet, akademik personel	O
2. Evet, idari personel	O
3. Hayır	O

XII. Malatya’da aylık olarak (son 12 ayı temel alınız) yaptığınız ortalama harcamaları lütfen aşağıya yazınız.

1. Gıda	_____ TL.
2. Konut (kira, su, elektrik vb.)	_____ TL.
3. Ulaştırma	_____ TL.
4. Eğitim (kitap, kırtasiye, kurs ücretleri)	_____ TL.
5. İletişim	_____ TL.
6. Sosyal aktivite vs.	_____ TL.
7. Diğer	_____ TL.

XIII. Aylık gelirinizin % kaçını Malatya dışında harcıyorsunuz? _____.